



Til menighetsrådene og de kirkelige fellesrådene

## Konstituerende møte og valg i menighetsråd og kirkelig fellesråd – veiledning

I begynnelsen av valgperioden får Kirkerådet mange spørsmål i forbindelse med konstitueringen av menighetsråd og kirkelig fellesråd, valg av leder og valg av kirkelig fellesråd. Derfor sender vi ut et rundskriv med veiledning. Rundskrivet er utarbeidet etter konsultasjon med KA.

Rundskrivet redegjør for regler som finnes i [kirkeordning for Den norske kirke, forskrift om regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet](#) (heretter forkortet til virksomhetsreglene) og [forskrift om valg av kirkelig fellesråd](#).

### 1. Konstituerende møte i menighetsrådet

Det nyvalgte menighetsrådet holder konstituerende møte innen utgangen av oktober, jf. virksomhetsreglene § 1 nr. 2. Lederen av det avtroppende rådet kaller inn til møtet, med minst 14 dagers varsel. Det konstituerende møtet er beslutningsdyktig når minst 2/3 av medlemmene er til stede. Det er med andre ord et høyere krav til vedtaksførhet ved det konstituerende møtet enn ellers – normalt er det nok at minst halvparten av medlemmene er til stede, jf. virksomhetsreglene § 5. Det nyvalgte menighetsrådet trer i funksjon fra 1. november 2023.

#### 1.1 Valg av leder og nestleder menighetsrådet

Menighetsrådet velger i det konstituerende møtet, og senere hvert år, en leder og en nestleder, jf. virksomhetsreglene § 1 nr. 3. Leder og nestleder bare kan velges blant de faste medlemmene av menighetsrådet. Det er naturlig å velge de to hver for seg, først leder og så nestleder.

Lederen og nestlederen velges for ett år av gangen. Lederen fungerer inntil rådet har valgt en ny leder. Trer lederen midlertidig eller endelig ut av funksjon i løpet av den tid vedkommende er valgt for, blir nestlederen leder, og rådet velger midlertidig eller endelig en ny nestleder. Den som har vært leder ett år, har rett til ikke å bli valgt året etter.

Virksomhetsreglene § 1 nr. 3 sier at valget av leder og nestleder *skal* foregå skriftlig. Valget gjennomføres som flertallsvalg, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 3. Dette er strengere enn ved andre valg og ansettelser, hvor det er følger av reglene at hvert enkelt medlem *kan* be om skriftlig avstemning, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 5.

Alle de faste medlemmene av menighetsrådet er valgbare som leder. Det gjelder også soknepresten eller eventuelle kirkelig tilsatte som er valgt inn i menighetsrådet. Komiteen som behandlet virksomhetsreglene i Kirkemøtet, påpekte at det normale

bør være at prest ikke velges til leder av menighetsråd eller fellesråd (sak KM 19A/96).

Ved valg av leder i menighetsråd med fellesrådsfunksjoner er de faste medlemmene av menighetsrådet valgbare som leder, unntatt kommunens representant. Det er fordi den kommunale representanten kun deltar i møtet under fellesrådssakene, mens lederen har ansvar for å lede både menighetsrådets menighetsrådsfunksjoner og fellesrådsfunksjoner. Kommunens representant har stemmerett når det skal velges leder og nestleder i menighetsråd med fellesrådsfunksjoner.

### **1.2 Valg av menighetsrådets arbeidsutvalg**

Kirkeordningen § 11 åpner blant annet for at menighetsrådet kan gi lederen og minst to av rådets medlemmer (et arbeidsutvalg) fullmakt til å avgjøre enkelte saker som ellers skulle vært avgjort av rådet. Slike avgjørelser skal refereres i første menighetsrådsmøte etter at avgjørelsen er truffet.

I tillegg til lederen er det vanlig at nestlederen og soknepresten er med i arbeidsutvalget. Det er bare faste medlemmer som kan velges til arbeidsutvalget, ikke varamedlemmer.

### **1.3 Valg av andre utvalg under menighetsrådet**

Virksomhetsreglene § 8 åpner for at menighetsrådet kan oppnevne utvalg til å forberede saker og utføre særskilte oppgaver innen rådets ansvarsområde. Slike utvalg kan gis avgjørelsesmyndighet i alle saker som menighetsrådet legger i utvalgets mandat.

Det kan også velges andre enn rådets medlemmer til slike utvalg. Begge kjønn skal om mulig være representert. Valg av slike utvalg skjer ved flertallsvalg, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 4.

### **1.4 Valg av menighetsrådsmedlemmer til kirkelig fellesråd**

Kirkelig fellesråd skal i god tid før valget sende brev til menighetsrådene om å velge representanter og vararepresentanter. Valg av menighetsrådsmedlemmer til kirkelig fellesråd avholdes av det enkelte menighetsråd, innen den datoen som kirkelig fellesråd bestemmer. God kjønns- og aldersmessig fordeling bør tilstrebes.

Medlemmene og varamedlemmene av kirkelig fellesråd må være faste medlemmer av menighetsrådet. Det er ikke adgang til å velge varamedlemmer i menighetsrådet til medlemmer eller varamedlemmer av kirkelig fellesråd. Kirkelig fellesråd er et fellesorgan for soknene i fellesrådsområdet. Hvert menighetsråd skal være representert i fellesorganet, og fellesrådsmedlemmene er altså samtidig medlem av menighetsrådet.

Kirkelig fellesråd tilsetter og har arbeidsgiveransvaret for dem som lønnes over fellesrådets budsjett. Hvis noen av rådsmedlemmene er tilsatt av fellesrådet, kan de i

noen tilfeller være inhabile i personalsaker. Det tilsier at menighetsrådsmedlemmer som er tilsatt i fellesrådet, ikke bør velges til kirkelig fellesråd.

Medlemmene og varamedlemmene velges for en periode på fire år. Det betyr at menighetsrådet ikke kan velge nye i valgperioden. Hvis et fellesrådsmedlem trer ut av menighetsrådet i valgperioden, avgjør menighetsrådet om det velger et nytt medlem, eller om varamedlemmet skal bli fast og rådet velger en ny vara.

Som hovedregel holdes valget som flertallsvalg. Den eller de som har fått mer enn halvparten av de avgitte stemmene, er valgt. Hvis ingen eller for få får slikt flertall, holdes ny avstemning. Da er det den eller de med flest stemmer som blir valgt, og den eller de med nest flest blir vara. Hvis noen får like mange stemmer, trekker man lodd.

Hvis menighetsrådet er valgt ved forholdsvalg, slik det er i noen få tilfeller, skal medlemmene velges etter bestemmelsene om forholdsvalg i kommuneloven 2018 § 7-5 og § 7-6 så langt de passer.

### **1.5 Valg av kommunens representant til kirkelig fellesråd**

Kommunen kan velge å sende en representant til kirkelig fellesråd, jf. kirkeordningen § 15 annet ledd. Kirkelig fellesråd skal anmode kommunen om å foreta valg av kommunens representant og vararepresentant til kirkelig fellesråd i henhold til kirkeordningen § 15 annet ledd. Representantene velges for samme periode som kommunestyret, jf. forskrift om valg av kirkelig fellesråd § 5. Kommunen bestemmer selv om de vil være representert, og hvem de skal være representert med. Kirkerådet erfarer likevel at det er en fordel for kirkelig fellesråds arbeid om den kommunale representanten er en av kommunens sentrale politikere, for eksempel et medlem av formannskapet, da det normalt gir best grunnlag for dialog og informasjonsflyt mellom kirke og kommune.

Kravet om medlemskap for kirkelige ombud (valgte rådsmedlemmer) gjelder også for kommunens representant og vararepresentant i kirkelig fellesråd, jf. kirkeordningen § 40. Det er likevel mulig for et kirkelig fellesråd å søke om dispensasjon fra medlemskapskravet i særlige tilfeller, jf. kirkeordningen § 40, jf. tjenesteordning for biskoper § 12.

### **1.6 Oppnevning av geistlig representant til kirkelig fellesråd**

Kirkelig fellesråd sender melding til biskopen om hvem som er valgt inn i fellesrådet, med anmodning om at biskopen oppnevner en geistlig representant (prost eller prest) og vararepresentant, om mulig en av hvert kjønn, til kirkelig fellesråd i henhold til kirkeordningen § 15 første ledd bokstav b.

## **2. Konstituerende møte i kirkelig fellesråd**

Det nyvalgte kirkelige fellesrådet holder konstituerende møte innen utgangen av november, jf. virksomhetsreglene § 1 nr. 2. I likhet med menighetsrådet skal møtet kalles sammen av lederen av det fratredende fellesrådet med minst 14 dagers varsel. Det konstituerende møtet er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stede.

## **2.1 Valg av leder og nestleder i kirkelig fellesråd**

Kirkelig fellesråd velger i det konstituerende møtet, og senere hvert år, en leder og en nestleder, jf. virksomhetsreglene § 1 nr. 3. De kan bare velges blant de faste medlemmene av kirkelig fellesråd.

Lederen og nestlederen velges for ett år av gangen. Lederen fungerer inntil rådet har valgt en ny leder. Trer lederen midlertidig eller endelig ut av funksjon i løpet av den tiden vedkommende er valgt for, blir nestlederen leder. Rådet velger da midlertidig eller endelig en ny nestleder. Den som har vært leder ett år, har rett til ikke å bli valgt året etter.

Det er fastsatt i virksomhetsreglene § 1 nr. 3 at valget *skal* foregå skriftlig. Dette er strengere enn ved andre valg og ansettelser, hvor det er følger av reglene at hvert enkelt medlem *kan* be om skriftlig avstemning, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 5. Valget gjennomføres som et flertallsvalg, jf. § 7 nr. 3.

Alle de faste medlemmene av kirkelig fellesråd er valgbare som leder og nestleder. Det gjelder også kommunens representant og geistlig representant. Hovedorganisasjonen KA og Kirkerådet har i sin veiledning likevel frarådet at kommunens representant velges til leder av kirkelig fellesråd, da det vil kunne svekke forståelsen av fellesrådet som et selvstendig kirkelig organ, og vanskeliggjøre en god rolleforståelse mellom kommune og kirke.

## **2.2 Valg av arbeidsutvalg i kirkelig fellesråd**

Kirkeordningen § 16 åpner for at kirkelig fellesråd kan gi lederen og minst to av rådets medlemmer (et arbeidsutvalg) fullmakt til å avgjøre enkelte saker som ellers skulle vært avgjort av rådet. Slike avgjørelser skal refereres i første fellesrådsmøte etter at avgjørelsen er truffet.

Valg av medlemmer til et arbeidsutvalg skjer ved flertallsvalg, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 4. Alle faste medlemmer av kirkelig fellesråd er valgbare til arbeidsutvalget. Det er vanlig at prostens eller prestens som sitter i fellesrådet, velges som ett av medlemmene i arbeidsutvalget.

## **2.4 Valg av partssammensatt utvalg (kirkelig administrasjonsutvalg)**

Kirkeordningen § 41 første ledd slår fast at det skal opprettes et partssammensatt utvalg for behandling av saker som gjelder forholdet mellom soknene eller soknet som arbeidsgiver og de tilsatte i tilknytning til kirkelig fellesråd og menighetsråd som utøver arbeidsgiveransvar. Partene kan avtale at slike utvalg erstattes av andre ordninger.

Dette utvalget skal sammensettes av representanter for rådet og representanter valgt av og blant de tilsatte. Flertallet i utvalget skal bestå av representanter for rådet. Rådet velger utvalgets leder og nestleder blant disse. Valget skal holdes som flertallsvalg etter bestemmelsene om valg av utvalg, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 4.

## **2.5 Valg av andre utvalg under kirkelig fellestråd**

Virksomhetsreglene § 8 åpner opp for at kirkelig fellestråd kan oppnevne utvalg til å forberede saker og utføre særskilte verv eller oppgaver innen rådets ansvarsområde. Slike utvalg kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker fellestrådet legger i utvalgets mandat.

Det kan velges også andre enn rådets medlemmer til slike utvalg. Begge kjønn skal om mulig være representert. Valg av slike utvalg skjer ved flertallsvalg, jf. virksomhetsreglene § 7 nr. 4.

Oslo, 20. september 2023

Jan Rune Fagermoen (e.f.)  
assisterende direktør

Andreas Henriksen Aarflot  
nestleder, juridisk avdeling

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.*